

De bouwstenen van een vitale sportvereniging

Juli 2026

#wewinnenveelmetsport

Bij een sportvereniging gebeurt meer dan alleen sporten en bewegen

De sportvereniging is voor velen een plek waar je je thuis voelt, jezelf ontwikkelt en nieuwe vriendschappen opdoet. De sociale binding die daar ontstaat, versterkt de betrokkenheid en vormt de basis voor een bloeiende, op vrijwilligers draaiende vereniging.

Daar is een stevig fundament voor nodig. Een verbindend bestuur, voldoende kader en vrijwilligers, een passende en duurzame accommodatie, gezonde financiën en een sociaal veilige omgeving zijn geen doel op zich, maar middelen die doelgericht moeten worden ingezet om zowel het sportaanbod te organiseren als de onderlinge verbinding en het clubgevoel te versterken. Dat is het cement voor betrokken leden en een duurzame sportvereniging.

Veel sportverenigingen zijn sterk in het organiseren van het sportaanbod, maar besteden nog relatief weinig aandacht aan het doelgericht versterken van binding en betrokkenheid. Als sportvereniging kun je hier bewust mee aan de slag gaan. Dit noemt Hoeijmakers (2025) sociaal management.

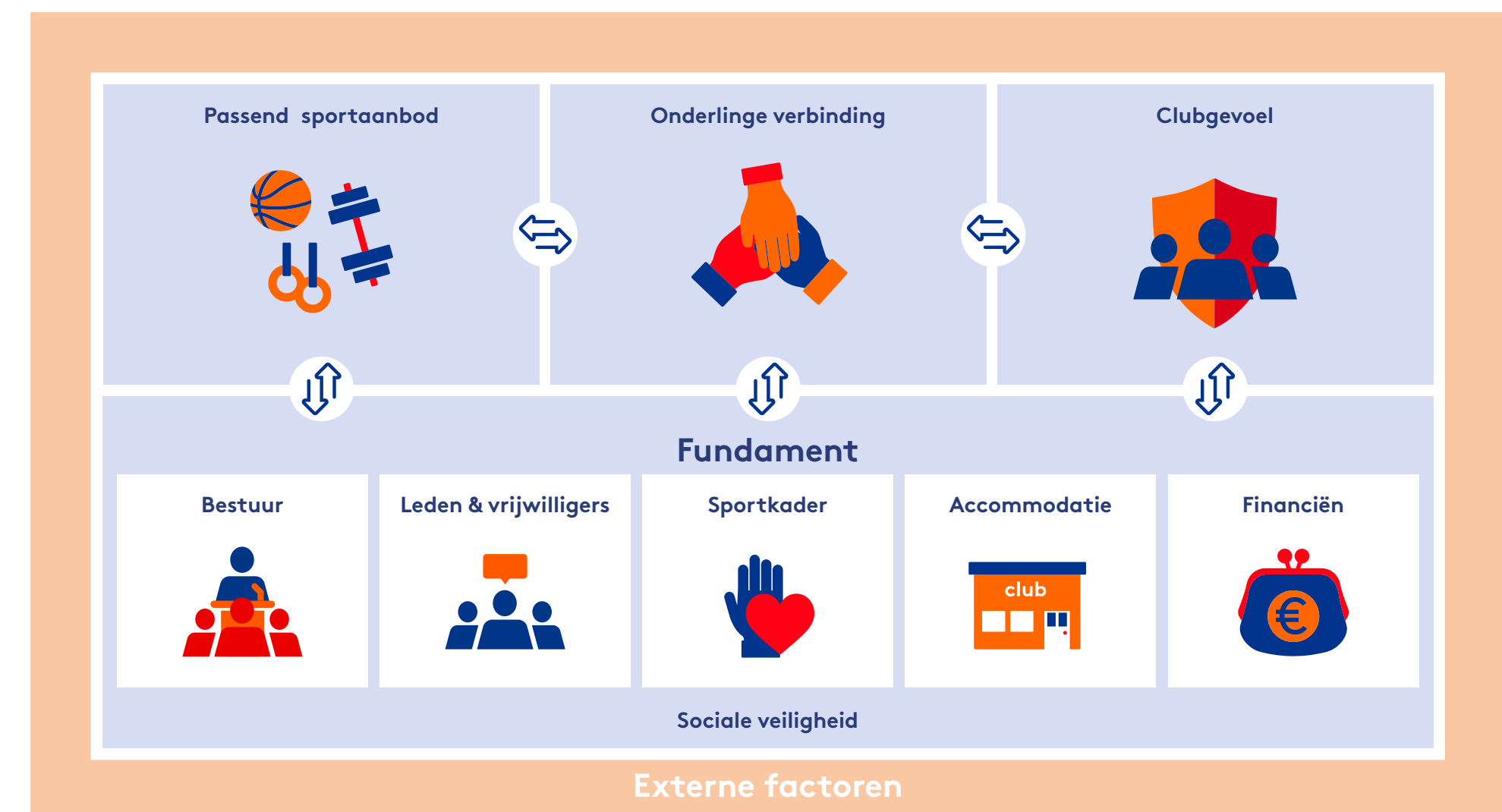

De bouwstenen van een vitale sportvereniging

Onderzoek (Hoeijmakers, 2025) laat zien dat een vitale sportvereniging bestaat uit een sterk fundament (bestuur, leden en vrijwilligers, sportkader, accommodatie, financiën en sociale veiligheid) dat doelgericht wordt ingezet om waarden te realiseren die de vereniging betekenisvol maken voor leden, namelijk een passend sportaanbod, onderlinge verbinding en clubgevoel. In de afbeelding hiernaast zijn deze ‘bouwstenen van een vitale vereniging’ weergegeven.

Het onderzoek laat zien dat leden loyaler zijn en meer bereid om vrijwilligerswerk te doen als ze zich verbonden voelen met elkaar en zichzelf als onderdeel van de vereniging ervaren. Dankzij deze loyale en betrokken leden blijft de vereniging goed functioneren, wat de vitaliteit van de organisatie vergroot. Er bestaat dus een constante wisselwerking tussen het organiseren van sociale binding en betrokkenheid en het fundament van de vereniging.

Daarnaast zijn er externe factoren waarop een vereniging geen of slechts beperkte invloed heeft, zoals veranderende wet- en regelgeving en de concurrentie van andere sportaanbieders. Ook deze externe factoren beïnvloeden de vitaliteit van de vereniging.

Afbeelding 1: Bouwstenen van een vitale sportvereniging

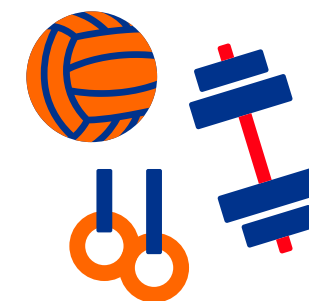
De drie waarden voor leden

Sportverenigingen zijn op verschillende manieren belangrijk voor leden. Deze betekenis is samen te vatten in drie waarden. Niet ieder lid vindt hetzelfde belangrijk. Leden hechten - soms onbewust - waarde aan het sporten zelf (passend sportaanbod), het hebben van plezier en vriendschappen met teamgenoten (onderlinge verbinding) en de mate waarin iemand zich identificeert met de club (het clubgevoel). Op de volgende pagina's vind je per waarde een toelichting, inclusief voorbeelden uit de praktijk.

Een vitale sportvereniging is een vereniging waar leden zeggen:

- 😊 "Wij sporten hier met plezier"
- 🤝 "Wij maken hier vrienden"
- ❤️ "Dit is onze club"

Passend sportaanbod

Onderlinge verbinding

Clubgevoel

Afbeelding 2: De drie waarden voor leden

Passend sportaanbod

😊 “Wij sporten hier met plezier”

Het sportaanbod van de vereniging sluit waar mogelijk aan bij de uiteenlopende behoeften van haar leden. Denk aan voldoende mogelijkheden tot sportbeoefening, kwalitatieve trainingen en competitie of toernooien op eigen niveau en met leeftijdsgenoten.

💡 Voorbeeld:

Veel voetbalverenigingen bieden wandelvoetbal aan voor oudere leden die nog wel willen genieten van de sport, maar niet meer in de reguliere competitie mee kunnen of willen doen.

Sportaanbod is alleen écht passend, als leden het aanbod positief waarderen. Het is dus van belang dat je als clubbestuur op de hoogte bent van de wensen van je leden en hierop inspeelt.

Onderlinge verbinding

 "Wij maken hier vrienden"

Leden zijn onderdeel van de sociale structuur van de sportvereniging en voelen zich met elkaar verbonden. Dit noemen we onderlinge verbinding. Leden staan in contact met elkaar en vinden het leuk om in elkaars aanwezigheid te zijn.

Voorbeeld:

Als vereniging kun je onderlinge verbinding bevorderen door nieuwkomers actief te begeleiden en te zorgen dat ze andere mensen leren kennen. Of bij de jongste jeugd minder selecteren op talent, zodat ze met vriendjes kunnen sporten.

Om de relatie tussen jeugd en senioren te verbeteren, organiseren we een gezamenlijk diner.

Haagsche Rugby Club

Clubgevoel

♥ "Dit is onze club"

Clubgevoel binnen een sportvereniging betekent dat leden zich met de club verbonden voelen en zich met de club identificeren.

Dit ontstaat door gedeelde waarden, tradities, symbolen en rituelen. Dit kan bestaan uit de clubkleuren en het eren van oude clubhelden, maar ook het vieren van overwinningen en het organiseren van terugkerende evenementen. Dit draagt bij aan een sterk gevoel van saamhorigheid en verbondenheid.

💡 Voorbeeld:

Clubgevoel uit zich bijvoorbeeld in kernwaarden die je als club samen met leden doorleeft, de clubkleuren en terugkerende evenementen en tradities, zoals het zingen van het clublied tijdens de barbecue aan het einde van het seizoen.

We hebben samen met onze leden kernwaarden opgesteld. Je vindt ze overal terug, zoals op de muur en op de ballen. Ook zitten we elk jaar samen om ze opnieuw te doorleven.

Rugbyclub Bulldogs Almere

Het fundament van een sportvereniging

En de wisselwerking met de drie waarden voor leden

Zonder accommodatie kunnen leden niet sporten, en zonder vrijwilligers kunnen er geen activiteiten worden georganiseerd. Het is daarom essentieel dat de basis op orde is. Een sterk fundament van de sportvereniging bestaat uit een verbindend bestuur, voldoende kader en vrijwilligers, een passende en duurzame accommodatie en gezonde financiën. Daarnaast is een sociaal veilige omgeving een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerende sportvereniging.

Het fundament staat niet op zichzelf, maar hoort bij de drie eerdergenoemde waarden. Als je het goed inzet voor het organiseren van het sportaanbod en het versterken van verbinding en clubgevoel, ontstaat meer binding en betrokkenheid bij leden. Dat maakt het fundament van de vereniging weer sterker.

Door gedurende het seizoen evenementen te organiseren voor leden, zoals een barbecue of feestavond, creëer je meer onderlinge verbinding. Als leden zich meer verbonden voelen met de vereniging, is de kans groter dat ze willen bijdragen. Inzetten op onderlinge verbinding, leidt uiteindelijk mogelijk tot aanwas van vrijwilligers. Dit laat zien dat er een wisselwerking is tussen de waarden voor leden (passend sportaanbod, onderlinge verbinding en clubgevoel) en het fundament van de vereniging.

💡 Voorbeeld:

Door een 'chillhoek' in het clubhuis (accommodatie) te maken, blijft jeugd langer hangen op wedstrijddagen. Hierdoor ontstaan hechtere onderlinge banden en misschien zelfs nieuwe vriendschappen (onderlinge verbinding). Dit vergroot de kans dat leden langer lid blijven en op latere leeftijd zich als vrijwilliger inzetten. Dit versterkt dus ook weer het fundament.

Afbeelding 3: Het fundament van de sportvereniging

Fundament

Bekwame bestuurders geven richting, werken vanuit een gezamenlijke visie en creëren draagvlak binnen de vereniging. Door aandacht te besteden aan een compleet en divers samengesteld bestuur, ontstaat meer dynamiek, plezier en continuïteit.

Het bestuur van een vitale vereniging heeft de basis op orde, is daardoor minder operationeel bezig én maakt bewuste keuzes voor de toekomst op het gebied van aanbod, onderlinge verbinding, clubgevoel, leden & vrijwilligers, sportkader, accommodatie, financiën en sociale veiligheid.

Op de accommodatie komt alles samen. Het is de plek waar leden sporten, elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en samen de club vormen. Bij een vitale club beoefenen sporters het gewenste aanbod op het juiste moment, doordat de club zeggenschap en invloed heeft op de accommodatie. De club denkt vooruit, zodat de accommodatie meebeweegt met en aansluit bij veranderende behoeften.

Zo groeit de accommodatie uit tot een plek waar sporten en samen-komen hand in hand gaan en leden zich met elkaar verbonden voelen.

Door contact te onderhouden met leden en de omgeving, krijg je inzicht in de behoeften en motivatie van (potentiële) sporters en vrijwilligers. Zo kun je inspelen op wat hen aantrekt, activeert en bindt aan de club.

Met een sterk vrijwilligersbeleid – van werving en begeleiding tot waardering en afscheid – creëer je een positieve vrijwilligerservaring. Dit draagt bij aan een gezonde vereniging met nieuwe instroom, doorstroom naar passende rollen, beperkte uitstroom en meer betrokkenheid van leden en vrijwilligers.

Vitale verenigingen hebben inzicht in en grip op de financiën. Ze kijken kritisch naar het beleid van de afgelopen jaren en anticiperen op de toekomst.

Een verantwoord financieel beleid richt zich op inkomsten en op uitgaven. Behalve de contributie zijn er meerdere mogelijkheden om inkomsten te genereren of te besparen. Denk aan verduurzamen of extra inkomsten via kantineomzet, verhuur van velden of zalen, sponsoring, inzamelingsacties of het aangaan van maatschappelijke samenwerkingen.

Trainer-coaches, instructeurs en officials maken elke week het verschil voor miljoenen sporters. Zij zorgen voor plezier, ontwikkeling en een veilige en positieve sportervaring. Met hun inzet helpen ze sporters groeien.

Bij vitale sportverenigingen krijgt het sportkader de aandacht die het verdient. Ze investeren structureel in het werven, opleiden en begeleiden van trainer-coaches, instructeurs en officials. Ze maken bewuste keuzes en werken samen met partners om te zorgen dat het kader minimaal basisbekwaam is en zich blijft ontwikkelen.

Een (sociaal) veilige sportomgeving is een plek waar sporters zich welkom, gerespecteerd en veilig voelen. Bij de sportvereniging krijgen sporters de kans om zich te ontwikkelen, plezier te beleven en zich vrij te voelen om zich uit te spreken.

Sociale veiligheid is onderdeel van het beleid én de dagelijkse praktijk binnen de club. Clubs werken volgens de 4 v's voor veiligheid en weten hoe te handelen wanneer er iets speelt binnen de club. Zo bouwen we samen aan een sportomgeving waarin iedereen zich welkom en veilig voelt, en sociale veiligheid de normaalste zaak van de wereld is.

Externe factoren

Afhankelijkheden buiten de directe invloedssfeer van de vereniging

Op het fundament en de waarden die de vereniging met haar leden creëert, kan een vereniging zelf invloed uitoefenen. Er zijn ook factoren waar je als vereniging geen of beperkte invloed op hebt, maar die wel bepalend kunnen zijn voor de vitaliteit van de vereniging. Dit zijn de externe factoren.

Denk hierbij aan het veranderen van de huurprijs voor de accommodatie, nieuwe regels en wetten, concurrentie van andere sportaanbieders en veranderingen in de samenstelling van de lokale bevolking. Als sportvereniging is het goed om hier oog voor te houden en waar mogelijk op in te spelen.

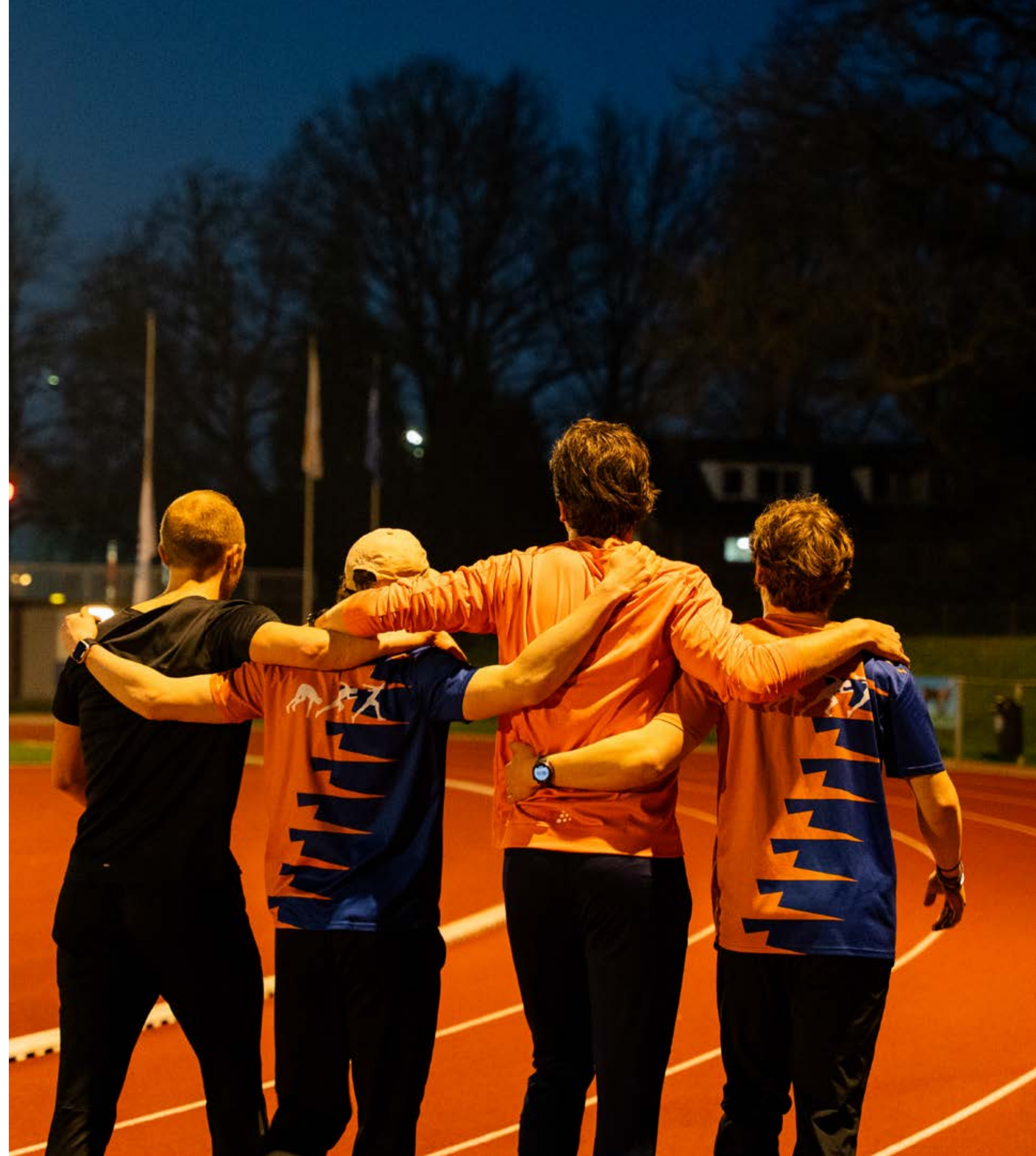
Besteed aandacht aan sociaal management

Uit het onderzoek van Hoeijmakers (2025) blijkt dat de meeste sportverenigingen vooral aandacht besteden aan hun sportaanbod en dit zo goed mogelijk proberen te laten aansluiten op de behoeften van (potentiële) sporters. Aan de andere twee waarden die de vereniging betekenisvol maken voor leden - onderlinge verbinding en clubgevoel - wordt minder bewust aandacht besteed, terwijl juist deze vaak bepalend zijn voor de vitaliteit van een vereniging. Hoeijmakers pleit daarom voor meer aandacht voor sociaal management binnen de vereniging: het doelgericht organiseren en stimuleren van sociale binding en betrokkenheid.

💡 Voorbeeld:

TV Rapiditas heeft sinds kort een bestuurder sociaal management. Deze bestuurder gaat doelbewust aan de slag met sociale binding en betrokkenheid binnen de club. Om zo te zorgen voor meer plezier en ontmoeting tussen leden.

Sociaal management gaat over het doelgericht organiseren en stimuleren van sociale binding en betrokkenheid

Meer weten?

Ga naar nocnsf.nl/vitale-clubs

Bronnen:

Hoeijmakers, R. (2025): *Thrive and Endure. Voluntary sport clubs as exemplar for a new era of organizational thinking*

#wewinnenveelmeetsport

